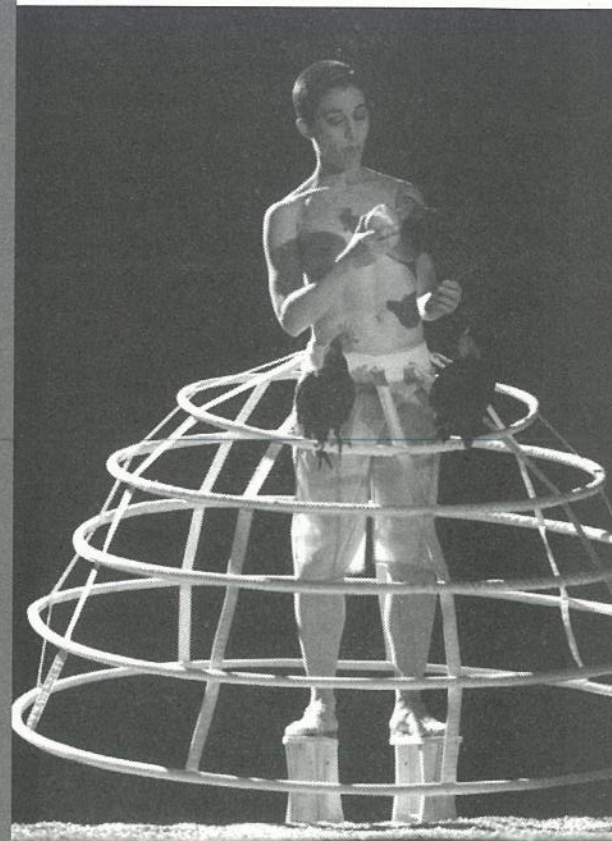
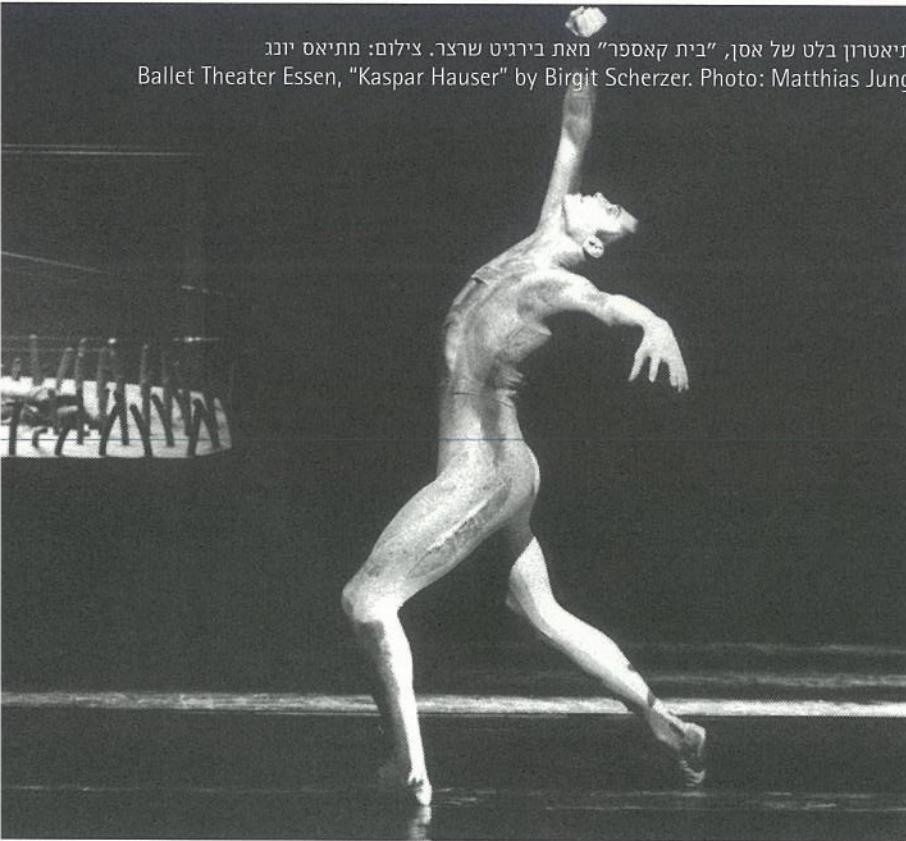

תיאטרון בלט של אסן, "בית קאספר" מאת בירגיט שרצר. צילום: מתיאס יונג
Ballet Theater Essen, "Kaspar Hauser" by Birgit Scherzer. Photo: Matthias Jung

גיורא מנור

רוקדים ביריד יריד המחול השלישי באסן הפגיש אלפי אנשי מחול מכל הסוגים וקהל שנהנה מאירוע אמנותי מאורגן היטב

ביוני 2000 התקיים זו הפעם השלישית יריד המחול הבינלאומי באסן, שנמשך ארבעה ימים ומשך קהל רב של קניינים וחובבי אמנות הריקוד. במאה ה-19 היה אזור הרוהר מחוזה של העוצמה הטכנולוגית והכלכלית של גרמניה הקיסרית. ליד כל עיר מצויים מכרות פחם ובתי ציקה לפלדה, שחדלו מכבר ליצר. אבל המבנים

הענקיים לא נהרסו אלא הפכו למרכזי תרבות ואמנות. במבני המכרה "Zeche Zollverein", שבכל ימות השנה משמש גלריה לאמנות ומשכנן של חברות של גרפיקאים ואדריכלים, נשארו בחלקן המשאבות הענקיות, הצינורות הגדולים שנצבעו בצבעים עליזים, וסביבם ובצלם מתקיים היריד.

יותר ממאה דוכנים נשכרו על ידי יצרנים של בגדי ריקוד ונעלי בלט, להקות מארצות שונות, סוכנים ואמרגנים, יוצרים וספקי ציוד קולי ושאר עזרים טכניים של הפקות בימתיות. הוצאות ספרים, ירחונים וכתבי-עת המוקדשים למחול, ארגוני המורים למחול - מי לא הציג שם את סחורתו. אפשר היה לטייל בין הדוכנים, לאסוף עלונים ופוסטרים, ואם ביקשת, ניתנו לך גם קלטות וידיאו "לקחת הביתה".

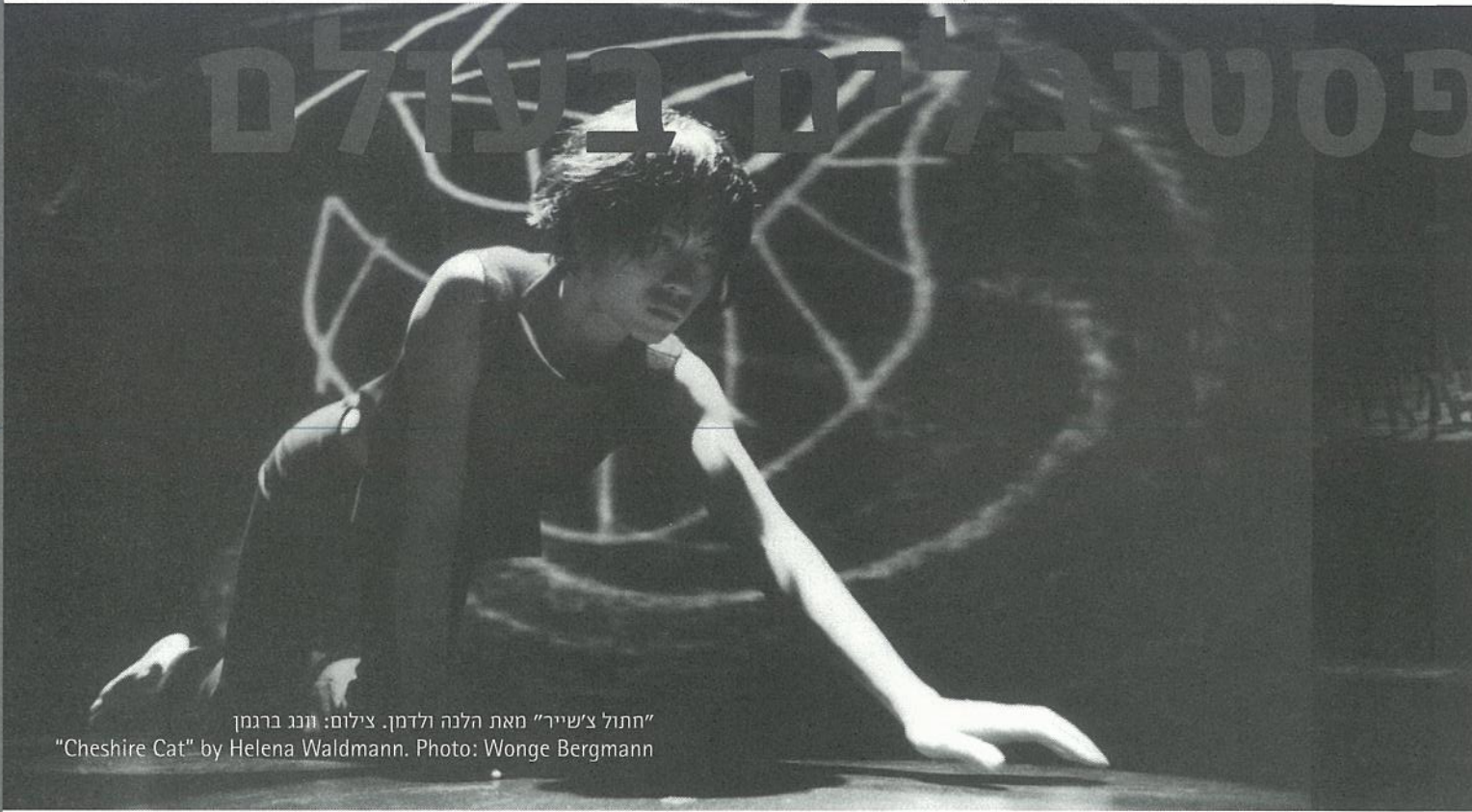
אחד המבנים הגדולים ביותר, הזכור לי מביקורי הקודם ביריד לפני שלוש שנים, הוא בית-מרחץ ענקי, ששימש מקלחת לכורי הפחם ובו מאות מקלחות ומלתחות. עכשיו הפך המבנה למרכז כוריאוגרפי חדיש, ובו תיאטרון וסטודיות למחול. מהמקלחות ההן נותרו רק האריחים הלבנים המכסים את קירות הפרוזדורים ומתקני הסבון מחרסינה הקבועים בהם, זכר לתפקידו הקודם של הבניין.

כמנהלת אמנותית של המרכז הכוריאוגרפי החדש במקלחת המחודשת נבחרה סוזאנה לינקה [Linke], שניהלה בשנים האחרונות את תיאטרון-המחול של העיר ברמן. אבל העניינים עם לינקה הסתבכו, והיא סירבה לחתום על החוזה לכמה שנים באסן. איש לא הבין בדיוק במה העניין, אבל זה קורה אצל לינקה. בשעת הפתיחה החגיגית של המרכז הכוריאוגרפי החדש היא בחרה שלא להיות נוכחת במקום והופיעה בשליחות מכוון גתה באחת מארצות אפריקה או במזרח-הרחוק. לא ברור בדיוק מה יקרה עכשיו, וגם מי שמנהל את המקום בפועל, גיאני מאלפר [Malfer], אינו יודע לתת תשובות, וזה כבר נראה בעייתי.

את המופעים במרכז הכוריאוגרפי, המדיף ריח של צבע טרי ואילתורים של הרגע האחרון, פתחה להקה אוסטרלית, שאת הכוריאוגרף שלה, גדעון אוברזנק, מכירים בארץ. הוא נולד בישראל, הוריו היגרו לאוסטרליה ולפני שנים אחדות הכין עם להקת המחול הקיבוצית מחול לא רע לקראת מסעה ליבשת הרחוקה. שם להקתו של אוברזנק Chunky Move. הבמה במופע שלו היתה מעוצבת בצורה יפה מאוד: אקווריומים צרים וארוכים ובהם מים כחולים מוארים ובועות אוויר שהופכות אותם למכלי מי-סודה - משקה מושך ביום חם, כפי שהיה

למעלה מימין: להקת חזון תרנגולות, "חזון תרנגולות וסיפורים אחרים" מאת דיאן נוימן ואדריאן קוצ'אן. צילום: אורסולה קויפמן
Above right: Chicken Fodder Group in "Chicken Fodder & Other Fine Stories" by Dyane Neiman and Adriana Kocijan. Photo: Ursula Kaufmann

פסטיבל יום בעולם

"חתול צ'שייר" מאת הלנה ולדמן. צילום: וונג ברגמן
"Cheshire Cat" by Helena Waldmann. Photo: Wonge Bergmann

חבורה מכובדת ביותר. אצל פריץ הופר התחילו לא רק גיון נימאייר [Neumeier], ירי קיליאן [Kylían], פנה באוש, ויליאם פורסיית [Forsythe], קריסטינה הורוואת [Horwath] אווה שולץ [Schultz] ורנטו זנלה [Zanella], אלא גם יוצרים שממשיכים עכשיו לפתח את הקריירה היוצרת שלהם, כגון פייר ויס [Wyss], דניאלה קורץ [Kurz] ואפילו ליאור לב שלנו.

בירגיט שרצר [Scherzer] היא כוריאוגרפית מוכרת בגרמניה. היא יצרה את "קאספר האזור" שלה בלהקה שהיא מנהלת בעיר סארבריקן והעבירה את יצירתה לבלט העיר אסן. קאספר האזור היה ילד שנכלא במערה חתומה עד שהיה כבן 18, לא דיבר עם איש ולא ראה פני אדם, כי האוכל הוגש לו על גבי מגש, שנדחף למערתו בסדק שמתחת לדלת הנעולה. הוא נמצא משוטט ברחובה של עיר, ונהרג בפגיעת פגיון בשנת 1833. יש הסבורים כי נכלא כתינוק משום שהיה בנו הבלתי חוקי של הנסיך של באדו שבדרום-גרמניה. דמותו המסתורית סיקרנה יוצרים לא מעטים, בהיותה מעין דמות מבחן למה שהוא גנטי באדם ומה שנלמד על ידי החברה.

מבחינה חזותית, המופע של שרצר נפלא. בתמונת הפתיחה קאספר האזור תלוי במעין חלון מואר על גבי חוטים, ממש מרחף בחלל, מנותק מכל העולמות. אז נכנסת לבמה להקת זאבים, שבראשה מעין דמות של שטן זאבי, שמגלם רקדן מהמם בשם קלאוס אירסה [Irasa]. הבמה משתנה תדיר, הזאבים הם לא רק פראי אדם אלא גם מין חברה סלונית דקדנטית, והם כביכול מחנכים את קאספר האזור (בביצוע רגיש של הרקדן מריו פריקונה [Perrecone], שהיה בעבר חניך של תמי בן-עמי הישראלית, המלמדת בבית הספר הממלכתי למחול בברלין).

מלבד המופעים המעטים שתיארת, היה היצע עשיר של מופעי מחול לילדים ונוער, והתקיימו סימפוזיונים לא מעטים, שלא יכולתי אפילו לחשוב על השתתפות בהם. אבל העיקר היה הפגישה הבלתי אמצעית בין אלפי אנשי מחול מכל הסוגים ומכל היבשות וקהל שנהנה מאירוע אמנותי מאורגן היטב.

יום פתיחת היריד באסן. על הבמה מונחת אשה עירומה. נכנסות דמויות מאוד סמליות: מלאך המוות, שתולשים לבסוף את כנפיו, מעין שור-הבר יווני מיתולוגי, שבאחוריו זנב סוס יפה, שהוא תולש לעצמו במשך הזמן, ועל בגד הגוף החום שלו תלויים בין רגליו שני אשכים ענקיים - אבל אין לו, למסכן, זין. בקיצור, משהו מאוד סימבולי, מיתולוגי כביכול, המזכיר את שנות ה-50. המים הכחולים והבועות הנאות אינם משמשים לכלום. חשבתי שאולי יכנסו הדמויות לתוך האקווריום המואר - אבל דבר לא קרה. זה ממש לא זה.

הצרפתים מרבים לאחרונה לטפח את המחול שמוצאו מאפריקה. הרקדנים השחורים המדהימים - האל בירך את הגוף השחור ביכולת תנועה מדהימה וצורה נהדרת של שרירים וחוש קצב, כפי שבולט בכל להקת מחול, תחרות ריצה ומשחק כדורסל. להקת חמאה לבנה שחורה [Black Blanc Beur] הפליאה לעשות, אבל גם היא לא התגברה על מהותו האינדיווידואליסטית של ההיפ-הופ. רבים מהרקדנים האפריקנים בוחרים לעבוד בתחום מחול ההיפ-הופ, שאינו אלא תולדה של מחול הברייקדאנס [Breakdance] האמריקני מלפני 20 שנה ויותר. הם מדהימים בביצועיהם, אבל למרות מאמצים רבים לבנות מתנועות אלה של סיבובים על הראש ושאר וירטואוזיות, אין הם מצליחים לעצב כוריאוגרפיה של ממש. ההיפ-הופ הוא מחול אינדיווידואליסטי בצורה קיצונית, וקטעי הסולו פשוט לא נדבקים זה לזה, על אף המאמצים.

באמצע היריד (אבל בהפקתו העצמאית של איגוד מורי המחול בגרמניה) חולק פרס-המחול הגרמני, כמדי שנה. הפעם זכה בו פריץ הופר [Hovever] - שאינו רקדן או כוריאוגרף, אלא מייסדה ומנהלה מאז 1958 של החברה על שם נובר [Noverre] בעיר שטוטגארט, המעמידה בכל שנה במה לרשות כוריאוגרפים צעירים להצגת עבודותיהם הראשונות. בחוברת חגיגית מיוחדת - שמוציאים לכבוד כל חתן פרס-המחול - מצויה רשימת כל אלה, שהופיעו בעבודותיהם הראשונות במופעים "על שם נובר". וזו